

Marta Podłużny

Pedagogika, specjalność: praca socjalna, IV rok

Wydział Studiów Edukacyjnych UAM

marta.podluzny@op.pl

SPRAWOZDANIE ZE STUDENCKIEJ SESJI NAUKOWEJ „WOLONTARIUSZE O WOLONTARIACIE”

W dniu 1 marca 2006 roku w auli Wydziału Studiów Edukacyjnych odbyła się Studencka Sesja Naukowa „Wolontariusze o wolontariacie”. Organizacji sesji podjęli się członkowie Studenckiego Koła Naukowego Pracy Socjalnej „Liczy się człowiek”. Głównym celem tego przedsięwzięcia było przedstawienie wyników badań, przeprowadzonych w ramach obozu naukowego.

Pierwszy referat na Sesji dotyczył historii wolontariatu, gdyż „Trzeba wpierv studiować historię, jeśli pragnie się dalej ją tworzyć” (Emil Ludwig). Natalia Wołczycka w swoim wystąpieniu „Wyruszamy w podróż, czyli o historii wolontariatu” zabrała nas na wędrowkę po miejscach szczególnie ważnych na drodze rozwoju wszelkiej działalności dobrowolnej, ochotniczej, pełnej poświęcenia i bezinteresowności (od starożytności - Prometeusz, po czasy współczesne - Ustawa z 24.04.2003r o działalności pożytku publicznego i wolontariacie).

Drugi blok naszej Sesji zatytułowany został „Praktyczny aspekt wolontariatu”. Był to czas przewidziany na wystąpienia zaproszonych gości - przedstawicieli instytucji, w których przeprowadzone zostały nasze badania naukowe. Spośród wystąpień zaproszonych osób szczególną uwagę zwróciło wystąpienie pani Ewy Stolarskiej, V-ce Prezes Fundacji „Mam Marzenie”. Opowiedziała ona o idei przyświecającej Fundacji w Stanach Zjednoczonych, powodach jej założenia oraz o sukcesach na gruncie polskim. Pani Ewa Stolarska zaprezentowała także działalność wolontariuszy współpracujących z Fundacją, podkreśliła specyfikę i charakter ich pracy. Szczególnie istotne było także zaproszenie studentów naszego Wydziału do współpracy, w ramach niesienia pomocy potrzebującym.

Po przerwie rozpoczęła się druga część Sesji, podczas której zaprezentowano uzyskane wyniki badań. W celu przedstawienia procedury badawczej i warsztatu metodologicznego przygotowany został referat pod tytułem „Historia obozu, czyli o naszych pierwszych krokach w świecie badań naukowych” (Marta Podłużny). Obóz naukowy odbył się we wrześniu 2005 roku. Wzięły w nim udział studentki IV roku pedagogiki ogólnej, specjalność praca socjalna. W ramach przygotowania do obozu, opracowano narzędzia do badań ilościowych (kwestionariusz ankiety) oraz jakościowych (dyspozycje do wywiadu). Uczestnicy obozu uznali bowiem, że omawiana problematyka (wolontariat) wymaga kompleksowego przebadania. Trudnym etapem była sama realizacja zadania, ponieważ nie istnieje rejestr organizacji pozarządowych z terenu Poznania wraz z aktualnymi adresami. Kłopoty jednak udało się pokonać. Przeprowadzono 102 wywiady, a ankiety wypełniło 112 wolontariuszy. Zebrany materiał empiryczny pozwolił na dokonanie analizy statystycznej i sformułowanie wniosków.

Joanna Piasecka przedstawiła „Charakterystykę próby badawczej”. Z przeprowadzonych badań wynika, że najliczniejszą grupę wśród przebadanych osób stanowiły kobiety - aż 82%. Ze względu na posiadane wykształcenie dominowali respondenci ze średnim wykształceniem - 39% (w grupie tej mieszczą się studenci, którzy często decydują się na podjęcie pracy wolontariusza). Najmniej liczna grupa pomagających to ludzie z wykształceniem zawodowym (1%). Najliczniejszą grupę naszych respondentów stanowiły osoby, które nie podjęły jeszcze systematycznej aktywności zawodowej: studenci (39%) i uczniowie (24%). Populację pracujących zawodowo wolontariuszy stanowiło 27%. W naszej próbie badawczej osoby bezrobotne stanowiły 9%. Naszych respondentów cechowała duża rozpiętość wiekowa od 10 do 73 lat. Największą grupę stanowili młodzi ludzie, w wieku 16 - 20 lat i stanowili oni 41% wszystkich badanych. Najmniejsza grupa to ludzie mieszczący się w przedziale między 31 a 35 rokiem życia (2%).

Magdalena Antończak i Danuta Szymków w referacie „Wolontariusze o motywach podjęcia pracy społecznej” wskazały, iż jednym z celów naszych badań była chęć ustalenia przyczyn podjęcia pracy wolontariusza. Rozróżniono dwie grupy czynników: podmiotowe i sytuacyjne. W obrębie pierwszej kategorii mieszczą się motywacje wewnętrzne danej osoby (chęć pomagania wynikającą z wrażliwości na

krzywdę innych osób; wychowanie rodzinne obejmujące wpojone wartości, zasady, ukształtowane postawy altruizmu oraz możliwość zaspokojenia potrzeb wyższego rzędu czy też zrealizowania własnych zainteresowań, rozwoju osobowości). Do czynników sytuacyjnych zaliczono różnorodne sytuacje życiowe wskazane przez respondentów (namowa przez inne osoby, wcześniejsze doświadczenia własne, chęć zdobycia nowych doświadczeń).

W referacie „Wolontariusze o aspekcie działań altruistycznych” Joanna Lisiecka, Sylwia Łukaszczuk i Danuta Rychła zwróciły uwagę, że analizując wypowiedzi respondentów można z całą pewnością stwierdzić, iż w swojej pracy dostrzegają oni wiele korzyści. Począwszy od zadowolenia, poprzez doświadczenie „pozytywnej energii” do „darmowego biletu na basen”. Wolontariat jest szansą na zdobywanie nowych umiejętności, ale także pozwala kształtować swój charakter i postawy. Ponadto stwarza możliwość oderwania się od codziennych obowiązków, poznania interesujących ludzi oraz pozwala nawiązywać nowe przyjaźnie i kontakty. Realizując zadania wolontariusza, respondenci czują, że są potrzebni, wzrasta ich samoocena, poprawia się samopoczucie, zapominają o własnych troskach. Poza indywidualnymi zyskami, badani wskazali również na niezwykle obszerną gamę korzyści społecznych. Zaliczyli do nich: szerzenie idei wolontarystycznej, organizowanie akcji i zbiórek. Część z osób badanych za korzyść społeczną uznała również fakt, że dzięki ich pracy, ci, którym pomagają, czują się bardziej dowartościowani i potrzebni.

Kolejny referat „Wolontariusze o aspiracjach, postawach i wartościach” Mirosławy Ściupider przedstawiał 3 kategorie określonych postaw wolontariusza, wyróżnionych na podstawie otrzymanego materiału badawczego. Pierwszą konfigurację utworzyły wartości dominujące, zasadnicze (osoby, które wymieniły na pierwszym miejscu *miłość, dobroć, altruizm, pomoc drugiemu człowiekowi, empatia* - wartości należące do grupy emocjonalno-wolitywnych, czyli związanych z wrażliwością społeczną nastawionych na bycie dla drugiego). Druga wyłoniona kategoria to wartości intelektualno-sprawnościowe (*pracowitość, uczciwość, szczerłość, odpowiedzialność, tolerancja, komunikatywność, kreatywność, pomysłowość*). Ostatnią konfigurację wartości wskazywały osoby, zakwalifikowane do trzeciej grupy wolontariuszy „głębokiej wiary”, kierujących się wartościami

chrześcijańskimi. Zdaniem autorki wyniki badań wskazują na fakt, że bezinteresowna praca niewątpliwie przynosi satysfakcję badanym i wyznacza przyszłe plany oraz pomaga spełnić wartości uniwersalne. Oczywiście bardziej przekonuje portret wolontariusza respektującego wartości „być dla...”, choć portret wolontariusza, który zatracił pierwotną ideę zaangażowania w wolontariat nie może umknąć uwadze.

W trakcie trwania Sesji zostały także przedstawione następujące referaty: „Obszary działania wolontariatu” - Anna Siwek, „Wolontariusze o rodzinie” - Marta Podłużny, „Wolontariusze o grupie rówieśniczej” - Monika Szczęsnowska, „Wolontariusze w badaniach ilościowych” - Monika Szczęsnowska, Anna Świstelnic. W wygłoszonych referatach zaprezentowano najważniejsze informacje dotyczące badań, przeprowadzonych w ramach obozu naukowego. Całość zebranego i opracowanego materiału empirycznego ukaże się w niedługim czasie w formie publikacji.